

ด่วนที่สุด

ที่ ทส 0902.3/ 1537



สค 5/218
24 มี.ย. 53
13-45 น

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่ 4483 กษณค 14
วันที่ 24 มิ.ย. 2553 16/17

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
92 ถนนพหลโยธิน ซอย 7 แขวงสามเสนใน
เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400

22 มิถุนายน 2553

เรื่อง รายงานการประชุมภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ ครั้งที่ 15 (CITES CoP15)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานสรุปผลการประชุมภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ ครั้งที่ 15

ตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้อนุมัติองค์ประกอบคณะผู้แทนไทยในการเข้าร่วมประชุมภาคีอนุสัญญา CITES ครั้งที่ 15 (CoP15) ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ 13 – 25 มีนาคม 2553 ณ เมืองโคฮา รัฐกาตาร์ โดยมอบหมายให้นายภิรมย์ สิมะโรจน์ กรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหัวหน้าคณะ และมีคณะผู้แทนประเทศไทย ประกอบด้วย ผู้แทนจากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช 4 คน กรมวิชาการเกษตร 2 คน และกรมประมง 3 คน ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2553 อนุมัติในหลักการให้ประเทศไทยเสนอตัวเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม CoP 16 ในปีพ.ศ.2556 ในวงเงินงบประมาณ 250 ล้านบาท ตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอ นั้น

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอเรียนดังนี้

1. ได้จัดทำรายงานการประชุมในส่วนที่เกี่ยวข้องเรียบร้อยแล้ว ดังมีรายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ซึ่งการประชุมภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ ครั้งที่ 15 (CoP15) มีวาระการประชุมทั้งหมด 70 วาระ เป็นการพิจารณาเกี่ยวกับการดำเนินงานตามพันธกรณีแห่งอนุสัญญา CITES ให้สอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน เช่น การกำหนดระเบียบกฎเกณฑ์และงบประมาณ การแก้ไขปรับปรุงบัญชีชนิดสัตว์ป่าและพืชป่า การพิจารณาความก้าวหน้าการดำเนินงานอนุรักษ์ชนิดพันธุ์ในบัญชี การทบทวนและกำหนดมติที่ประชุมและมติข้อตัดสินใจเพื่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามพันธกรณีแห่งอนุสัญญา โดยมีสาระสำคัญที่มีผลกระทบต่อประเทศไทยสรุปได้ ดังนี้

1.1 ที่ประชุมรับทราบถึงบทบาทการเป็นผู้นำของประเทศไทยในการอนุรักษ์เสือโคร่ง โดยการเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมระดับรัฐมนตรีเอเชียด้านการอนุรักษ์เสือโคร่ง ครั้งที่ 1 ซึ่งผลจากการประชุมได้บรรลุข้อตกลงและประกาศเจตนารมณ์ร่วมกันในการอนุรักษ์เสือโคร่ง (Hua Hin Declaration) และรับทราบถึงมาตรการของประเทศไทยในการควบคุมการค้างาช้างภายในประเทศและการณรงค์หยุดการลักลอบ

/นางาซัง...

นางาซังและผลิตภัณฑ์ที่ทำจากงาช้างออกนอกประเทศ เริ่มตั้งแต่การยกเว้นภาษีปรับปรุง พ.ร.บ. สงวน และคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน และการยกเว้น พ.ร.บ. ช้าง พ.ศ. ... ขึ้นมาใหม่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายให้ครอบคลุมทุกประเด็นปัญหา รวมทั้งการออกประกาศกระทรวงพาณิชย์ให้ผู้ประกอบการค้างาช้างต้องจดทะเบียนและจัดทำบัญชีสินค้าเพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถควบคุมและตรวจสอบได้ ตลอดจนการฝึกอบรมให้ความรู้ทั้งเจ้าหน้าที่และผู้เกี่ยวข้องสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มที่ และการณรงค์นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติไม่ให้ซื้อและนางาซังหรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากงาช้างติดตัวออกนอกประเทศ ซึ่งเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย (รายละเอียดตามรายงานการประชุมวาระที่ 10.5)

1.2 ที่ประชุมมีมติเห็นชอบในการเพิ่มมาตรการในการอนุรักษ์เสือโคร่งและสัตว์อื่นๆ ในกลุ่ม Asian Big Cat โดยให้เพิ่มมาตรการการรายงานการค้าเสือ และการควบคุมการเพาะพันธุ์เสือในปริมาณที่เหมาะสมต่อการอนุรักษ์เสือในธรรมชาติเท่านั้น โดยทาง EU ที่เป็นผู้เสนอพยายามจะเพิ่มมาตรการควบคุมการค้าภายในประเทศ โดยขยายคำนิยามของคำว่า trade ให้ครอบคลุมการค้าภายในประเทศด้วย รวมทั้งให้เพิ่มมาตรการการลงโทษหากมีประเทศสมาชิกไม่ปฏิบัติตามมติที่ประชุม แต่ประเทศจีนคัดค้านอย่างหนัก และขอให้ประเทศแหล่งกำเนิดเสือร่วมสนับสนุน เนื่องจากเห็นว่า คำจำกัดความคำว่า trade ที่อ้างถึงในข้อเสนอของ EU นั้น เกินขอบเขตอำนาจของอนุสัญญาที่มุ่งเฉพาะการค้าระหว่างประเทศเท่านั้น จึงเสนอขอให้ตัดคำจำกัดความนี้ออก รวมทั้งตัดมาตรการในการลงโทษออกด้วย และแจ้งว่าประเทศแหล่งกำเนิดเสือจะทำงานร่วมกันเพื่อกำหนดมาตรการหรือแผนปฏิบัติร่วม (รายละเอียดตามรายงานการประชุมวาระที่ 43)

1.3 ที่ประชุมลงมติไม่รับข้อเสนอ (เสียงสนับสนุนไม่ถึง 2 ใน 3 ของสมาชิกที่ออกเสียงทั้งหมด) ของประเทศแทนซาเนียและแซมเบียในการขอลดบัญชีช้างแอฟริกาของทั้งสองประเทศจากบัญชี 1 ลงมาเป็นบัญชี 2 เพื่อสามารถค้าช้างและงาช้างระหว่างประเทศได้อย่างถูกกฎหมาย ทำให้ทั้งสองประเทศไม่สามารถค้าช้างที่อยู่ในสต็อกของรัฐบาลได้รวมทั้งสิ้น 111,540.94 กิโลกรัม ซึ่งจากมติที่ประชุมดังกล่าว อาจส่งผลกระทบให้มีการลักลอบค้าช้างระหว่างประเทศมากขึ้น ดังนั้น ประเทศไทยจึงควรต้องมีมาตรการป้องกันและเฝ้าระวังที่เข้มงวด (รายละเอียดตามรายงานการประชุมวาระที่ 68 ข้อเสนอลำดับที่ 4 และลำดับที่ 5)

1.4 ที่ประชุมลงมติไม่รับข้อเสนอในการขอขึ้นบัญชี Blue Fin Tuna ในบัญชี 1 (ตามที่กลุ่มประเทศยุโรปและอเมริกาสนับสนุน เนื่องจากเห็นว่ามีการลดลงอย่างรวดเร็วและใกล้สูญพันธุ์) โดยมีประเทศญี่ปุ่นที่เป็นผู้นำในการคัดค้านและได้รับเสียงสนับสนุนจากประเทศในกลุ่มเอเชีย เพราะเห็นว่าข้อมูลในการสำรวจประชากรในธรรมชาติยังไม่มีการศึกษายืนยันที่แน่ชัด และการควบคุมการทำประมงก็มีหน่วยงานระดับนานาชาติควบคุมอยู่แล้ว มติที่ประชุมส่งผลดีต่อประเทศไทย เนื่องจากประเทศไทยมีการนำเข้าและส่งออกปลาหูฉลามปีละกว่า 7 แสนตัน หากมีการขึ้นบัญชีปลา Blue Fin Tuna ตามข้อเสนอ อาจกระทบต่อการค้าและเกิดปัญหาในทางปฏิบัติเพื่อควบคุมการอนุญาต อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยร่วมกับภาคีสมาชิกที่มีการค้า Blue Fin Tuna จะต้องติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิดและหามาตรการรองรับหากมีการเสนอขอขึ้นบัญชีอีกในการประชุมครั้งต่อไป (รายละเอียดตามรายงานการประชุมวาระที่ 68 ข้อเสนอลำดับที่ 19)

1.5 ที่ประชุมลงมติไม่รับข้อเสนอในการขอขึ้นทะเบียนปลาลามจำนวน 4 ชนิด (ได้แก่ ฉลามหัวค้อนหยัก (*Sphyrna lewini*) ฉลามหัวค้อนยักษ์ (*Sphyrna mokarran*) ฉลามหัวค้อนดำ (*Sphyrna zygaena*) และฉลามครีบดำ (*Carcharhinus longimanus*)) ในบัญชี 2 ของอนุสัญญาไซเตส โดยมีประเทศ ญี่ปุ่นและจีนเป็นผู้นำในการคัดค้านและได้รับเสียงสนับสนุนส่วนใหญ่ โดยขู่ว่าจะเริ่มต้นในทำนองเดียวกันกับ ปลา Blue Fin Tuna และประเด็นที่ยังไม่มีความชัดเจนในคำจำกัดความของคำว่า Introduction from the sea ซึ่งจะทำให้เกิดความยุ่งยากในการปฏิบัติ เพราะการจับปลาลามส่วนใหญ่จับจากน่านน้ำสากล นอกจากนี้ ยังมีปัญหาในการจำแนกชนิดพันธุ์ของปลาลามแต่ละชนิด มติที่ประชุมดังกล่าวก็ส่งผลดีต่อประเทศไทย เช่นกัน เพราะประเทศไทยยังมีการบริโภคและส่งออกเนื้อปลาลาม รวมทั้งหูลามจำนวนมาก (รายละเอียดตามรายงานการประชุมวาระที่ 68 ข้อเสนอลำดับที่ 15)

1.6 ที่ประชุมมีมติไม่รับการขอขึ้นทะเบียนสัตว์บัญชี 1 ที่ได้จากการเพาะพันธุ์เพื่อการค้าเชิงพาณิชย์ (นกกระต่ายและนกแก้วมาคอว์) เสนอโดยประเทศฟิลิปปินส์ โดยมีสหรัฐอเมริกาและประเทศอื่น กำนัดนกดังกล่าวในแถบอเมริกาใต้คัดค้าน ทำให้ต้องลงคะแนนเสียง ซึ่งผลปรากฏว่า ได้คะแนนเสียงไม่ถึง 2 ใน 3 ของจำนวนประเทศที่ออกเสียงทั้งหมด (ขาดไป 2 เสียง) ทำให้คำขอตกไปอีกครั้ง นับเป็นครั้งที่ 3 เหตุผลสำคัญที่ไม่ผ่านการลงคะแนนเพราะไม่แน่ใจ หรือไม่มีความหลักฐานเพียงพอว่า พ่อ-แม่พันธุ์ (Parental stock) ได้มาอย่างถูกต้อง ในกรณีนี้เป็นตัวอย่างที่ดีของประเทศไทยที่จะต้องเตรียมความพร้อมก่อนที่จะยื่น ข้อเสนอ ขอขึ้นทะเบียนการเพาะพันธุ์นกต่างประเทศ เนื่องจากผู้ประกอบการค้านกต่างประเทศที่มีอยู่ใน ประเทศไทยส่วนใหญ่ยังไม่สามารถที่จะแสดงหลักฐานได้อย่างเพียงพอและชัดเจน (รายละเอียดตามรายงาน การประชุมวาระที่ 41.1 และ 41.2)

1.7 ที่ประชุมมีมติเห็นชอบการแก้ไขแนวทางในการยื่นคำขอขึ้นทะเบียนสัตว์บัญชี 1 ที่ได้จากการเพาะพันธุ์เพื่อการค้าเชิงพาณิชย์ ตามที่สำนักเลขาธิการไซเตสเสนอ โดยผู้ยื่นคำขอไม่ต้องรอให้มีการลงคะแนนเสียงรับรอง (2 ใน 3) จากที่ประชุม CoP ซึ่งจะมีการประชุมทุก 3 ปี หากมีผู้คัดค้านข้อเสนอ แต่ให้ยื่นคำขอผ่านสำนักเลขาธิการไซเตส หากมีผู้คัดค้านให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการด้านสัตว์พิจารณาภายใน 60 วัน แล้วส่งข้อเสนอแนะให้ผู้คัดค้านและผู้ยื่นคำขอรับทราบและชี้แจงภายใน 30 วัน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากทั้งสองฝ่ายส่งให้คณะกรรมการบริหารพิจารณาตัดสิน หากคำคัดค้านมีเหตุผลและคำชี้แจงของผู้ยื่นคำขอฟังไม่ขึ้น ก็ให้คำขอนั้นตกไป หากคำคัดค้านฟังไม่ขึ้นก็ให้ขึ้นทะเบียนได้ ข้อดี คือ สามารถลดช่วงระยะเวลาในการขอขึ้นทะเบียนได้อย่างมาก โดยไม่ต้องรอให้มีการประชุม CoP ซึ่งจัดขึ้นทุกๆ 3 ปี แต่การประชุมคณะกรรมการบริหารจะมีการประชุมทุกปี ซึ่งขณะนี้ประเทศไทยได้มีผู้ประกอบการยื่นขอขึ้นทะเบียนแล้ว และกำลังจะยื่นขออีกจำนวนมาก (รายละเอียดตามรายงานการประชุมวาระที่ 18)

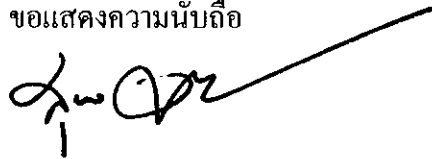
1.8 ที่ประชุมพิจารณาข้อเสนอของคณะกรรมการด้านพืช ที่ให้บทวนคำอธิบายแนบท้ายของพืชตระกูล Cactaceae และ Orchidaceae ที่มีอยู่เดิมว่าสามารถควบคุมการค้าชนิดพันธุ์พืช ตามรูปแบบที่มีในตลาดได้หรือไม่ โดยพิจารณาการค้าผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปที่มีส่วนผสมของ *Cibotium barometz*, *Cistanche deserticola*, *Dionea muscipula* และ *Euphorbia* spp. ซึ่งผลการประชุม เห็นชอบให้แก้ไขคำอธิบายแนบท้ายโดย

ยกรวณผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปที่มีส่วนผสมของ *Euphobia antisiphylitica* (Candellilar wax) ออกจากการควบคุมของอนุสัญญา ทำให้ประเทศไทยสามารถค้าผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปที่มีส่วนผสมของ *Euphobia antisiphylitica* (ใช้สำหรับเคลือบเงา) อันได้แก่ ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง (ลิปสติก) ผลิตภัณฑ์หมากฝรั่ง เป็นต้น ได้สะดวกขึ้น

2. ในวาระสุดท้ายที่ประชุมมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพในการจัดประชุม CoP 16 ซึ่งกำหนดจะจัดขึ้นในปี พ.ศ.2556 เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2553 ที่ได้โปรดอนุมัติในหลักการก่อนคณะผู้แทนไทยไปเข้าร่วมประชุม โดยการเป็นเจ้าภาพดังกล่าวประเทศไทยได้รับสิทธิเข้าเป็นกรรมการบริหารรวม 2 สมัยประชุม (ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป จนถึงก่อนสมัยประชุม CoP17 ในปี พ.ศ. 2559) ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุมเพื่อปกป้องสิทธิและประโยชน์ทางด้านการค้าและการอนุรักษ์สัตว์ป่าและพืชป่าของประเทศไทยได้อย่างเต็มที่

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อโปรดทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ



(นายสุวิทย์ คุณกิตติ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

กองคุ้มครองพันธุ์สัตว์ป่าและพืชป่าตามอนุสัญญา

โทรศัพท์/โทรสาร. 0 2 940 6449